

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА
ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра міжнародної інформації**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з науково-педагогічної роботи

« ____ » _____ 20__ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ З ОСНОВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ**

для студентів

галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
спеціальність	СЗ «Міжнародні відносини»
освітній рівень	другий
освітня програма	Міжнародні комунікації
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2025/2026</u>
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: О.М.Андрєєва, О.В. Руденко, В.І.Муравйов

Пролонговано: на 20 /20 н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20 /20 н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2025

Розробники: д.політ.н., професор, Андрєєва Ольга Миколаївна,
к.філос.н., доцент Руденко Ольга Валентинівна
д.ю.н., професор Муравйов Віктор Іванович

Робоча програма дисципліни затверджена на

засіданні кафедри Міжнародної інформації
Протокол No від « » 202 року

Завідувач кафедри _____ Наталія БЕЛОУСОВА
(підпис)

« » 202 року
засіданні кафедри Філософії та методології науки Філософського факультету
Протокол No від « » 202 року

Завідувач кафедри _____ Сергій ПЕТРУЩЕНКОВ
(підпис)

« » 202 року
засіданні кафедри Міжнародного приватного права
Протокол No від « » 202 року

Завідувач кафедри _____ Віктор КАЛАКУРА
(підпис)

« » 202 року

Схвалено науково-методичною комісією Інституту міжнародних відносин

Протокол від « » 20 року №

Голова науково-методичної комісії _____ (Наталія БЕЛОУСОВА)

« » 202 року

ВСТУП

1. Мета навчальної дисципліни - ознайомлення студентів із сучасною методологією науки, здобуття ними знань з методології, методики та організації наукової діяльності, оволодіння студентами методологією пізнання для забезпечення їхньої професійної соціалізації як науковців для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, ознайомлення студентів з основними аспектами захисту інтелектуальної власності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни.

- знання основ наукознавства, володіння основними принципами та методами наукового дослідження;
- знання способів та підходів до організації наукового дослідження, місця міжнародно-політичних досліджень в структурі суспільних наук та їх зв'язок із міждисциплінарними дослідженнями;
- володіння базовими навичками наукової роботи та здійснення наукового дослідження;
- уміння визначати наукову проблему, предмет дослідження, будувати наукові гіпотези.

3. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна забезпечує професійний розвиток та спрямована на підготовку кваліфікованого дослідника-науковця, здатного до розробки, організації та виконання теоретичних та прикладних наукових досліджень. У межах навчальної дисципліни студенти опановують спеціалізовані підходи до побудови методології наукових досліджень міжнародно-політичних проблем в галузі міжнародних комунікацій, комбінування загальних та спеціальних методів та методик дослідження. Значну увагу приділено вивченню сучасного стану розвитку методології міжнароднополітичних досліджень, досліджень глобального розвитку, міжнародного та міжкультурного співробітництва.

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» покликана ознайомити студентів з основами методології наукових досліджень; сформулювати цілісне уявлення про науково-дослідницький процес; забезпечити освоєння навиків формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження; вдосконалити вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації через точне формулюванні мети, задач і висновків дослідження; дати знання щодо об'єктів та суб'єктів інтелектуальної власності, законодавчого врегулювання

відносин у сферах, що пов'язані із використанням об'єктів інтелектуальної власності, ознайомити із нормами міжнародного та вітчизняного законодавства у цій сфері, ефективними способами захисту прав інтелектуальної власності; опанування загальних та спеціалізованих підходів до організації міжнароднополітичних досліджень, набуття навичок розв'язання комплексних дослідницьких проблем в галузі міжнародних комунікацій, міжнародного розвитку, регіональних студій, опанування методологічними підходами до дослідження міжнародно-політичних проблем, набуття навичок дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань.

4. Завдання (навчальні цілі): Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування і розвиток у здобувачів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-наукової програми «Міжнародні комунікації» спеціальності СЗ - міжнародні відносини, зокрема:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ФК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

ФК11. Здатність здійснювати дослідження та/або запроваджувати інновації у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

ФК13. Здатність здійснювати викладацьку діяльність у вищій школі з використанням сучасних методів і технологій викладання, відповідних технік комунікації, із застосуванням соціально-психологічних засад комунікації у групі.

ФК14. Здатність застосовувати кумулятивні знання, наукові досягнення, інформаційні технології при здійсненні досліджень у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.	Знати			

1.1	принципи та правила організації наукового дослідження, підходи до формування та розвитку методології міжнародно-політичних досліджень	Лекції, семінарські заняття, виконання завдань самостійної роботи	усна доповідь, оцінка якості виконання самостійних робіт, тест	5
1.2	складові системи засад науки: наукова картина світу, принципи, ідеали і норми наукового дослідження, поняття наукового методу, методики та методології, підходи до класифікації основних методів наукового дослідження, методологічні моделі	Лекції, семінарські заняття, виконання завдань самостійної роботи	усна доповідь, тест, оцінка якості виконання самостійних робіт	10

1.3	основні теоретичні положення та реалізації права інтелектуальної власності, вітчизняний та світовий досвід	Лекції, семінарські заняття	усна доповідь, тест, оцінка якості виконання самостійних робіт	10
1.3	пошук інформації у процесі наукової роботи, методи опрацювання інформації, наукові публікації як представлення результатів дослідження, правила наукових публікацій, загальну схему підготовки магістерської роботи, докторської дисертації, вимоги до оформлення, порядок захисту	Лекції, семінарські заняття, виконання завдань самостійної роботи	усна доповідь, оцінка якості виконання самостійних робіт	10
1.4	принципи та засади викладацької діяльності у вищій школі; знати сучасні методи і технології викладання, особливості організації навчального процесу, види та форми занять	Лекції, семінарські заняття, виконання завдань самостійної роботи	усна доповідь, оцінка якості виконання самостійних робіт	5

2	Вміти			
2.1	Використовувати у дослідницькій діяльності знання щодо організації та проведення наукового дослідження	Семінарські заняття, виконання завдань самостійної роботи	усна доповідь, оцінка якості виконання індивідуального завдання	5
2.2	Використовувати навички проведення наукового дослідження для вирішення практичних наукових завдань	Семінарські заняття, виконання завдань самостійної роботи	усна доповідь, оцінка якості виконання індивідуального завдання	10

2.3	розрізняти метод, методологію, методдику, техніку; усвідомлювати багаторівневість методології науки, різноманітність конкретнонаукових методологій, розуміти норми наукового дослідження як методологічні принципи; використовувати вимоги до наукової теорії як загальнонаукові методологічні принципи	Семінарські заняття, виконання завдань самостійної роботи	усна доповідь, оцінка якості виконання індивідуального завдання	5
2.4	Застосовувати сучасні методи і технології викладання; володіти методологією проведення різних типів занять у вищій школі	Семінарські заняття, виконання завдань самостійної роботи	усна доповідь, оцінка якості виконання індивідуального завдання	5
3	Отримати базові комунікативні навички:			
3.1	здатність брати участь в дискусіях, концентруватися на значущих складових обраної проблеми (теми)	Семінарські заняття, виконання завдань самостійної роботи	усна доповідь	5
3.2	здатність брати участь у міждисциплінарних проектах комплексного наукового дослідження складних систем, використовувати результати досліджень міжнародно-політичної науки для досягнення цілей власного наукового дослідження.	виконання завдань самостійної роботи	оцінка якості виконання індивідуального творче завдання	5
3.3	проявляти увагу і толерантність до іншої (й інакшої) думки у процесі інтелектуальної комунікації.	Семінарські заняття	усна доповідь	5
4	Автономність та відповідальність:			
4.1	знаходити необхідну інформацію з різних джерел, упорядковувати її, оцінювати її достовірність, пояснювати значущість, приймати обґрунтовані рішення;	виконання завдань самостійної роботи	усна доповідь оцінка якості виконання індивідуального творче завдання	10
4.2	мати інтелектуальне сумління, чесність у справі формування і вираження інтелектуальної позиції.	виконання завдань самостійної роботи	оцінка якості виконання індивідуального завдання, тест	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання:

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2
ПРН3. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики	+	+	+		+	+	+						
ПРН9. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав	+	+	+		+	+	+					+	
ПРН12. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій					+	+				+		+	+
ПРН13. Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики					+	+	+						
ПРН16. Планувати та здійснювати дослідження проблем міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій з використанням сучасних наукових методів, збирати та аналізувати необхідну інформацію, аргументувати висновки, презентувати результати					+	+	+		+	+	+	+	+
ПРН18. Планувати і проводити навчальні заняття зі спеціальних дисциплін, розробляти їх методичне забезпечення			+	+				+	+	+	+		+

7. Схема формування оцінки: Контроль знань здійснюється за модульнорейтиговою системою, яка передбачає дворівневе оцінювання

засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки (20%)** включає: презентацію (20%), глибинність методології у репрезентованому дослідженні (20%), здійсненість та узгодженість пропозицій (20%), ступінь оригінальності (20%) та визначення методологічних проблем теми, ситуації (20%) та **оцінювання практичної підготовки (80%)** включає: якісну цілісність спостереження (25%), здатність оцінити проблему (25%), ідентифікація шляхів та методологія вирішення проблеми, яка виникла чи може виникнути (25%), окреслення шляхів вирішення специфічних (неординарних) проблем (25%).

Курс «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» складається з трьох частин.

7.1. Форми оцінювання студентів:

- **семестрове оцінювання здійснюється у формі перевірки знань, навичок** - під час відповіді на семінарському занятті (участі у дискусії) – 15% у загальній/ підсумковій системі оцінювання;
- у формі написання самостійних робіт – 20 % у загальній/ підсумковій системі оцінювання;
- у формі тестових завдань – 25% у загальній/ підсумковій системі оцінювання ;
- у формі виконання індивідуальних творчих робіт – 40% у загальній/ підсумковій системі оцінювання.

- підсумкове оцінювання

- 1) дисципліна завершується заліком. Залікова оцінка обчислюється як проста сума балів, отриманих студентом впродовж семестру.
- 2) у випадку, якщо студент з поважних причин, підтверджених документально (хвороба, відрядження, форс мажорні обставини тощо), за результатами поточного (модульного) контролю не набрав мінімуму балів, необхідних для отримання позитивної оцінки, то йому надається можливість складання пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів прохідного мінімуму. Для цього йому потрібно виконати невідпрацьовані завдання / теми і здати їх у письмовому вигляді. В такому випадку оцінювання відпрацьовання студента та перездачі ним МКР здійснюються у відповідності до «Порядку оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка від 2010 р.

7.2. Організація оцінювання. Практично-орієнтовані завдання виконуються студентами під час підготовки до семінарів та презентуються на семінарських заняттях в тому числі із використанням можливостей системи дистанційного навчання Teams. Робота студентів під час семінарських занять реалізується у двох варіантах: підготовка усних виступів за темою семінару та/або виконання практично-орієнтованих завдань з подальшим їх обговоренням в групі. МКР проводяться у формі онлайн-тесту на платформі Moodle за темами відповідного модулю. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів.

7.3. Шкала відповідності оцінювання

<i>За 100 – бальною шкалою</i>	<i>За національною шкалою</i>
60 – 100	Зараховано/Passed
0 – 59	Не зараховано/Fail

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ

<i>№</i>	<i>Назви тем</i>	<i>Лекції</i>	<i>Семінари</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Консультації</i>
1.	Наука й наукові дослідження у сучасному світі	2		8	
2.	Методологія, методика і методи наукового дослідження	2	2	10	
3.	Провідні методологічні концепції XX-XXI ст.	2	2	10	
4.	Поняття та види права інтелектуальної власності.	4		6	
5.	Авторське право та суміжні права.	6	2	8	

6.	Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок та інші об'єкти інтелектуальної власності.	4	2	10	
7.	Особливості методології наукового дослідження міжнародних відносин. Окремі методи дослідження міжнародних відносин	2		10	
8.	Особливості та типологія методологічних підходів та методів досліджень в галузі міжнародних комунікацій	4	2	10	
9.	Методологія написання наукової роботи	6		8	
10.	Сучасна методика викладання спеціальних дисциплін у вищій школі. Розробка навчально-методичного комплексу для дисциплін з міжнародних комунікацій.	4	2	10	
11.	Модульна контрольна робота			10	2
ВСЬОГО		36	12	100	2

Загальний обсяг 150 год., в тому числі:

Лекцій – **36 год.**

Семінарів – **12 год.**

Консультацій – **2 год.**

Самостійної роботи - **100 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Андрєєва О.М. Методичні поради до написання дипломних робіт магістра
URL: <http://e-learning.iir.kiev.ua>
3. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: Підручник., Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.
4. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки : підручник. – К., ВПЦ «Київський університет», 2008. – 223 с.
5. Домбровська С.М. Технологія захисту дисертацій. – Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2017. – 190 с.

6. Основи методології та організації наукових досліджень: навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів. – К.: ВПЦ "Київський університет", - 2010.
7. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. Посібник/ за ред.. А.Є.Конверського. – К.: Цент учбової літератури, 2010. – С.5-105.
8. Партико З. В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації: навч. посібн. К.: Ліра-К, 2018. 232 с.
9. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т./ Редкол.: Л.В. Губерський (голова) та ін. - К.: Знання України, 2004. - Т.1. - 760 с., Т.2. - 812 с.

Додаткова:

1. Андрєєва О.М. Роль спеціальності “Міжнародна інформація” в Україні // Nowoczesna edukacja: filozofia, innowacja, doswiadczenie. Lodz, Wieszna Szkola Informatyki i Umiejetnosci, 2015 - Nr2. P.156-160.
2. Андрєєва О.М., Немировський А.В. Механізми комунікаційної діяльності Верховної Ради України // Міжнародні відносини серія “Політичні науки” 2017 –Вип. 15. http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3132
3. Андрєєва О.М., Руденко О.В. Роль викладання методології наукових досліджень в системі підготовки фахівців зі спеціальності міжнародна інформація // Випереджаюча освіта для сталого розвитку у системі інноваційної освітньої діяльності. Матер.всеукр. наук.-практ.конф. 28 квітня 2015р., м.Дніпропетровськ ДОШПО / Наук.ред. О.Є.Висоцька. – Дніпропетровськ: “Роял Принт”, 2015. – С. 37-39
4. Важинський С. Е., Щербак Т І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
5. Данильян О. Г., Дзьобань О. В. Методологія наукових досліджень: Підручник. Харків: Право, 2019. 368 с.
6. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис : загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1 – 2003, ІДТ). – Видання офіційне. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – 124 с. (Система стандартів з інформації, бібліотечної і видавничої справи).
7. ДСТУ 3582-97. Скорочення слів в українській мові. Загальні вимоги та правила [Текст] : чинний від 01.07.1998. – К. : Держстандарт України, 1998.- 27 с.
8. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

9. Капіца Ю. М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку. Київ: Академперіодика, 2017. 664 с.
10. Кодинець А. О. Право інтелектуальної власності в умовах дії воєнного стану / Кодинець, А. О. // Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності : збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Київ, 26 квітня 2022 р.). – Київ : КІІ ім. Ігоря Сікорського. – С. 127-133. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/48989>
11. Козловський Ю. М. Методологія педагогічного дослідження: Підручник, Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 196 с.
12. Кохановська О. В. Приватно-правове розуміння інформаційних відносин в Україні / О. В. Кохановська // Часопис цивілістики. – 2017. – Вип. 22. – С. 128-133. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/9092?localeattribute=en>
13. Криволапов Б. М. Особливості захисту авторських прав на твори образотворчого мистецтва. Аналітично-порівняльне правознавство №3. с. 47-51. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/252183/249532>
14. Криволапов Б. М. Проблеми захисту культурних цінностей в умовах агресії Російської Федерації / Б. М. Криволапов // Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Т. 1. – С. 444-447. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/19360>
15. Криволапов Б. М. Порушення авторського права як актуальна проблема для України / Б. М. Криволапов, Н. В. Тесленко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. - 2015. - Вип. 124(1). - С. 85-93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2015_124%281%29_11
16. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
17. Мороз, І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту [Текст] / І.В.Мороз. – К.: Т-во «Знання», 1997.- 56 с.

18. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. Пб8 закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. — 696 с. URL: <http://intellect21.cdu.edu.ua/wpcontent/uploads/2012/02/Орлюк%20О.П.%20Право%20інтелектуальної%20власності.pdf>
19. Харитонova О. І. Відносини та правовідносини інтелектуальної власності: проблеми співвідношення / О. І. Харитонova // Від римського приватного права до ІТ права : матеріали міжнар. наук.-практич. конф. «Римське право і сучасність» (м. Одеса, 19 трав. 2018 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф. О. І. Харитоновой, к.ю.н., доцента К. Г. Некіт. – Одеса : Фенікс, 2018. – С. 85-90. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12399>
20. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня [Текст]: (методичні поради) / автор-упоряд. Л.А. Пономаренко. – 3-е вид., випр. і доп. – К. :Толока, 2007. – 80 с.
21. <http://www.iir.kiev.ua/> - сайт Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка
22. <http://www.inion.ru/> - сайт Інституту пошуку інформації РАН
23. <http://www.search.global.epnet.com/> - електронний формат наукових журналів
24. <http://www.mon.gov.ua/> - сайт Міністерства освіти і науки України
25. <http://www.rada.gov.ua/> - інформаційно –пошукова система законодавчих і нормативних документів України
26. <http://www.niss.gov.ua/> - сайт Національного Інституту стратегічних досліджень (Україна)
27. <http://www.rainbow.gov.ua/> - сайт РНБОУ
28. <http://www.inb.gov.ua/> - сайт Інституту національної безпеки при РНБОУ
29. <http://www.aries.eu.int/> - європейські інформаційно-аналітичні центри
- 30.